

Yttrande över utkast till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd

Ju2018/00750/L7

Sammanfattning

TCO har getts möjlighet att yttra sig över lagrådsremissen Ny möjlighet till uppehållstillstånd.

TCO välkomnar förslaget. TCO anser att det är mycket angeläget att finna en lämplig lösning på den svåra situation som uppstått där unga människor hamnat i kläm. TCO anser det därför mycket önskvärt att de oppositionspartier som vill se en möjlighet för de ensamkommande ungdomarna att beviljas uppehållstillstånd söker en överenskommelse med regeringen utifrån det befintliga förslaget för att en lösning ska tillkomma skyndsamt.

TCO anser att det finns delar av förslaget som bör förbättras. TCO anser bland annat att det vore mycket olyckligt att begränsa möjligheten att söka uppehållstillstånd till de som fått sin asylansökan registrerad senast den 24 november 2015.

TCO anser även att det bör förtydligas, antingen i förarbeten till lagen eller i föreskrifter, vad som avses med centrala begrepp så som ”fullföljd utbildning” och ”studieaktivitet”.

TCO vill dock tydligt markera att det föreliggande förslaget, dessa brister till trots, innebär ett steg framåt. Det är mycket angeläget att förslaget genomförs även utan att de förändringar som TCO önskar se.

Slutligen vill TCO understryka vikten av att de verksamheter som berörs av både den gällande lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå, gymnasielagen, och den föreslagna förändringen, det vill säga skola, socialtjänsten och boenden, ges rätt förutsättningar att ge det stöd som krävs för att målgruppen ska ges en reell möjlighet att fullfölja sina studier.

5.1 Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

Regeringen föreslår en möjlighet till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för vissa utlänningar som väntat länge på beslut.

TCO tillstyrker att en sådan möjlighet införs. TCO anser det är en pragmatisk lösning på en svår situation. Unga människor har hamnat i kläm på grund av Migrationsverkets långa handläggningstider som

Åsa Odin Ekman
072-529 24 48
Asa.OdinEkman@tco.se

2018-02-20

innebär att många, enligt myndighetens åldersbedömning, har hunnit bli myndiga när beslut fattas i deras asylärende. Därför omfattas de inte av vare sig undantagsbestämmelserna i samt i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige eller möjligheterna till uppehållstillstånd enligt den gällande gymnasielagen. De långa handläggningstiderna har inneburit stor otrygghet och psykiskt lidande för många av de berörda unga. Många av TCO-förbundens medlemsgrupper, däribland lärare, socialsekreterare och personal på boenden, har fått bära ett stort ansvar för dessa ungdomar under denna tid.

Det är därför välkommet att regeringen tar politiskt ansvar för den uppkomna situationen genom att presentera det remitterade förslaget. Att ge den berörda målgruppen möjlighet till studier och att etablera sig på svensk arbetsmarknad är även en investering för Sverige i ett läge då det råder stor brist på arbetskraft.

Olika lagtekniska konstruktioner har säkert övervägts under beredningen av detta förslag, men sammantaget har det tyvärr blivit ett mer komplext regelverk än vad som är nödvändigt och önskvärt.

Samtidigt förstår TCO att det remitterade förslaget är den enda möjligheten som står till buds för att skyndsamt få till stånd en lösning på den uppkomna situationen. TCO anser det därför mycket önskvärt att de oppositionspartier som vill se en möjlighet för de ensamkommande ungdomarna att beviljas uppehållstillstånd söker en överenskommelse med regeringen utifrån det befintliga förslaget.

TCO anser däremot att vissa förändringar är nödvändiga för att uppnå det önskade utfallet av förslaget.

TCO invänder mot de tidsgränser som ingår i förslaget. Det är mycket problematiskt endast de som registrerat sin asylansökan hos Migrationsverket senast den 24 november 2015 föreslås omfattas av förslaget. TCO invänder i sak mot att införa en sådan kategorisk tidsgräns. Dessutom vill TCO anföra att denna tidsgräns inföll under en tid av stor kapacitetsbrist hos Migrationsverket, vilket innebär att många som anlände före detta datum fick vänta innan de kunde registrera sin asylansökan. TCO anser att tidsgränsen helst bör tas bort, eller i annat fall justeras för att säkerställa att de som anlände före tidsgränsen verkligen omfattas.

TCO anser även att det är otydligt vad som avses med att beslutet om utvisning har fattats eller annars skulle fattas 15 månader eller senare från det datum då asylansökan registrerats hos Migrationsverket. TCO anser att det är otydligt om Justitiedepartementet avser det datum då utvisningsbeslutet vinner laga kraft, eller då

Åsa Odin Ekman
072-529 24 48
Asa.OdinEkman@tco.se

2018-02-20

Migrationsverket fattar sitt beslut. TCO anser att det är viktigt att även tiden för överklagande bör räknas in i 15-månadersperioden, eftersom långa väntetider på överklaganden är en bidragande orsak till att många unga befunnit sig i asylprocessen under så lång tid.

Utan justeringar av tidsgränserna ser TCO en klar risk att förslaget blir för snävt och därmed inte lyckas lösa det avsedda problemet, så som inträffade med den så kallade gymnasielagen. Det är positivt att regeringen tar ansvar för att åtgärda gymnasielagens tillkortakommanden genom att presentera föreliggande förslag. TCO anser däremot att det vore mycket olyckligt om en för restriktivt utformad lösning innebär att lagstiftaren måste ingripa en tredje gång för att lösa situationen.

TCO vill därför rikta en stark uppmaning till regeringen att införa mer gynnsamma tidsgränser i lagrådsremissen.

5.3 Uppehållstillstånd vid fortsatta studier

Regeringen föreslår att en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, när tillståndstiden har löpt ut, ska kunna beviljas ett nytt tillstånd i enlighet med befintligt regelverk.

TCO framförde i sitt yttrande över gymnasielagen en farhåga om att uppehållstillstånden var för korta för att ge de berörda individerna reella möjligheter att slutföra sina studier inom avsatt tid. Denna farhåga kvarstår.

TCO tillstyrker förslaget.

6 Ändring av en befintlig bestämmelse om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

Regeringen föreslår att uppehållstillstånd enligt 16 e § den tillfälliga lagen ska kunna beviljas om utlänningen studerar på heltid på en sammanhåller yrkesutbildning inom komvux eller särvox.

TCO tillstyrker förslaget.

7 Sammanhållna yrkesutbildningar

Regeringen föreslår en möjlighet till uppehållstillstånd för fortsatta studier inom yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning.

TCO tillstyrker förslaget.

Definitioner av centrala begrepp

TCO anser att det saknas definitioner eller tydliga förarbetsuttalanden av centrala begrepp som förekommer i lagtexten och som individen måste redovisa som del av Migrationsverkets prövning, så som ”fullföljd utbildning” och ”studieaktivitet”. Dessa begrepp förekommer redan i den gällande gymnasielagen. Trots det som anförs i gymnasielagen samt i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige om att regeringen kan meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning, har detta ännu inte gjorts.

TCO:s medlemsförbund Lärarförbundet har till regeringen efterlyst sådana föreskrifter. TCO anser att det är mycket angeläget att dessa centrala begrepp förtydligas, antingen i förarbeten till lagen eller i föreskrifter från regeringen.

Rätt förutsättningar inom de berörda verksamheterna

Slutligen vill TCO understryka vikten av att de verksamheter som berörs av både den gällande gymnasielagen och den föreslagna förändringen, det vill säga skola, socialtjänsten och boenden, ges rätt förutsättningar.

Det är mycket svårt att tillgodogöra sig både det svenska språket och en utbildning på kort tid, liksom att etablera sig på arbetsmarknaden. Pressen på de berörda individerna blir stor. Med rätt stöd inom skolan och på boenden kan eleverna ges möjlighet att slutföra sina studier inom utsatt tidsram.

TCO vill därför betona vikten av att tillföra tillräckliga resurser till de berörda verksamheterna samt att föra en nära dialog med de berörda professionerna.

Eva Nordmark
Ordförande

Åsa Odin Ekman
Utredare